

Loodverlies door sportvisser's grote bron van watervervuiling

Jos Lobée

Het verlies van verzwaringsmateriaal door sportvisser's is onlosmakelijk met de sport verbonden. De vislijn kan vastraken of breken. De huidige gewichten zijn van lood, en verlies ervan is slecht voor het milieu. In de sportvisserij gaat al jaren veel lood verloren; in het water ligt dus al veel lood. Door corrosie komen er uit het verloren lood langzaam giftige loodverbindingen vrij in het ecosysteem, een proces wat nog generaties lang zal doorgaan. Er zijn nu alternatieven beschikbaar, waarmee prima kan worden gevist. Ze zijn vooral interessant voor gebruik in de sportvisserij waar veel lood wordt verloren, de feedervisserij op witvis in de grote rivieren, de boilievisserij op karper en de wrakvisserij.

Loodverlies

Het is lastig om getallen te krijgen over hoeveel lood sportvisser's verliezen. De sector loopt er niet mee te koop. Veel mensen zien bij vislood een klein bolletje van 1 tot 5 mm, met een kerf er in, voor zich. Het meeste lood echter wordt in combinatie met een werphengel gebruikt en daar gaat het om stukken die wel tot 500 gram kunnen wegen.

Zelf gieten

Er wordt ook veel lood zelf gegoten en ook wel verhandeld. Mallen voor het zelf gieten zijn in de betere hengelsportzaken te koop, en met een oude pan en wat schroot kan al worden gegoten. Dat zelf gieten is overigens niet zonder gezondheidsrisico voor de gieter en zijn gezin. Daarnaast ontstaan bij het gieten giftige slakken en het is onduidelijk wat daar mee gebeurt. Het zelf

gieten zet druk op de prijzen en ontnemt het zicht op de gebruikte hoeveelheden. De lage prijzen voor lood maken innovatie lastig. Ik ken geen initiatieven van grote merken om lood te vervangen. Innovatie lijkt van buitenaf te moeten komen.

tijdens het werken aan het Kaderrichtlijn Water Project Alternatieven voor lood gebruikt door sportvisser's. Aan dat project, looptijd van 2009 tot 2012, namen het Waterschap Scheldestromen, Sportvisserij Nederland, Q-Baits en Modified Materials deel.

Hoeveel lood blijft achter op de bodem?

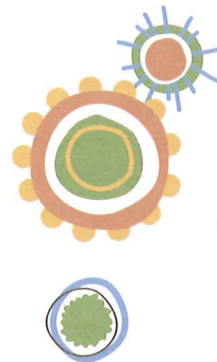
Uit een door Sportvisserij Nederland in 2008 uitgevoerde enquête blijkt dat op het zoete water circa 66.000 kilogram lood per jaar verloren gaat. Wat betreft het zoute water zijn alleen schattingen. Die lopen uiteen van circa 200.000 tot 1.000.000 kilogram lood dat per jaar verloren gaat in de Nederlandse sportvisserij. Zelfs als voor de zee met 200.000 kilo wordt gerekend, is vislood al een van de grote bronnen van verontreiniging in ons oppervlaktewater. Mijn eigen laatste schatting is dat het gaat om circa 250.000 kg op het zoete water en circa 450.000 kg op het zoute water per jaar.

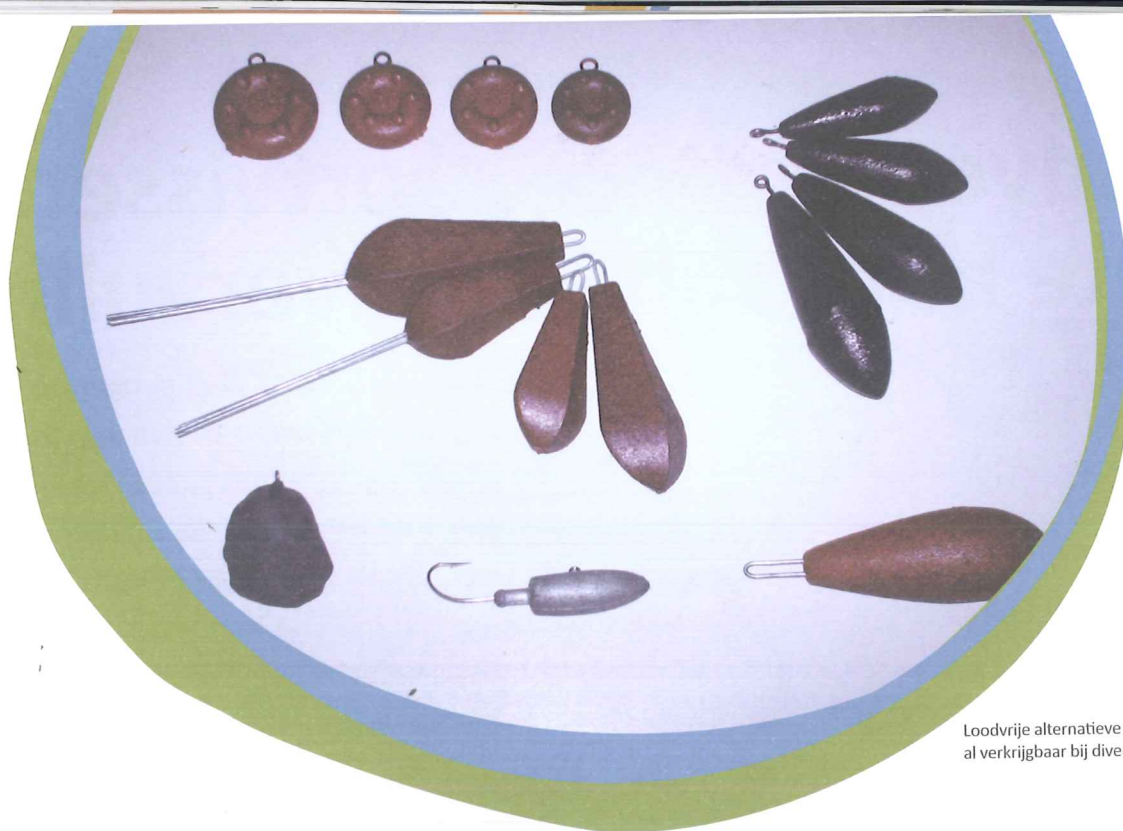
Vaste hengels

Een visser met de vaste hengel vist met kleine gewichten (de bekende kleine balletjes van 0,2 tot 2 gram). Hij/zij verliest weinig lood bij goed gebruik. Dat ligt in de orde van enkele grammen per jaar en dat is, ondanks de grote aantallen vaste hengel visser's, maar een heel klein deel van het loodverlies. Het grootste probleem met dit lood is dat de losse loden balletjes soms vallen aan de waterkant en dat ze vervolgens door vogels als voedsel of steentje worden aangezien en ingeslikt. Het lood wordt dan in de

Enkele voorbeelden

Per soort visserij verschilt het gebruikte loodgewicht en dus ook het verlies aan lood. Ik ben zelf geen visser, maar wil een paar voorbeelden geven van wat ik heb geleerd

Loodvrije alternatieve producten zijn al verkrijgbaar bij diverse winkels.

krop langdurig tegen steentjes aangeschurd, waardoor de vogel aan verlammingen door loodvergiftiging kan sterven. Om die reden is dit soort klein lood in het Verenigd Koninkrijk verboden. Een dergelijk verbod is er ook in alle natuurparken in de Verenigde Staten. In ons land geeft Sportvisserij Nederland voorlichting en probeert men het gebruik van een goede verpakking en het al thuis monteren van lood te stimuleren.

Feedervisserij

In de feedervisserij, een grote zoetwatervisserij met veel beoefenaars, vist men op zoet water met een werphengel en een met lood verzwaard korfje waarin het aas wordt gestopt. Gewichten van het lood liggen tussen 10 en 100 gram. Deze korfjes kunnen vastraken op de bodem. Op de grote rivieren, waar in verband met de stroming grote gewichten worden gebruikt, is het verlies hoog. Sommige vissers kopen de korfjes met tientallen tegelijk in, of maken ze zelf. Mijn schatting is een verlies in stromend water van 1-5 korfjes per dag, op stilstaand water 1 of enkele per jaar. Dit is dus een zeer forse bron van loodverlies. Er zijn goede producten als alternatief ontwikkeld door Q-Baits.

Karpervisserij

In de karpervisserij vist men met een techniek met speciaal aas, boilies genaamd. Om de vis aan de haak te krijgen, is het gewicht van het lood belangrijk. Vaak wordt met 100 gram of meer gevist. Het lood wordt tegenwoordig

met een mechaniekje aan de lijn gekoppeld: de lood-clip. Dat koppelt als een vis aan de haak zit vaak het lood los van de lijn. Kwalijk is dat het loodverlies door de loodclip enorm toeneemt. Omdat de karpervisserij een grote sport is, gaat het om grote hoeveelheden. Het is normaal dat een karpervisser per dag een of meer stukken lood verliest. Omdat deze techniek ook voor andere zoetwatervissen wordt gebruikt, schat ik het verlies op 200.000 kilo lood per jaar op het binnenwater. Er zijn alternatieven voor dit lood ontwikkeld.

Milieuvriendelijke alternatieven voor vislood

Op dit moment zijn alternatieven voor lood te koop in een aantal winkels en op de schepen De Onrust en MareZaet. Deze actie wordt financieel ondersteund in het kader van het project Gezonde Zee, projectleider Vereniging Kust & Zee, om de alternatieven voor dezelfde prijs als lood te kunnen aanbieden. De loodvervangers zijn nog volop in ontwikkeling. Ze worden in kleine oplagen geproduceerd en daardoor zijn de productiekosten hoger dan van lood. De winkels zijn: Jan Peter in Vlissingen, Van der Poel in Yerseke, Hamelink in Biervliet, Jurgers in Bergen op Zoom en Albatros in Scheveningen.

Vissen op zout water vanaf de wal

Ook het strandvissen is een grote sport. Men gebruikt lange werphengels en zeker in wedstrijden ook dunne (breekbare) lijnen om ver te kunnen gooien. Gewichten zijn vaak 150 tot 200 gram zwaar. Bij een mooie regelmatige zandbodem is het verlies laag. Bij obstakels in het water, bijvoorbeeld een kleirand als bij Dishoek, kan het verlies flink oplopen. Hetzelfde geldt voor het vissen vanaf een pier, waarbij er een stortstenen rand ligt. Bij geringe stroming vist men met een gewicht zonder ankerdraden, bij stroming met gewichten met vaste of wegklappende ankers.

Er zijn loodvrije alternatieven beschikbaar voor gewichten zonder ankers, aan gewichten met wegklappende ankers wordt gewerkt.

Bootvissen

Bootvissen vanaf een charter op de Oosterschelde of Waddenzee leidt doorgaans tot een kleine kans op verlies door een obstakel in het water. Hier wordt vooral lood met vaste ankerdraden gebruikt.

Deze zijn ontwikkeld en worden gebruikt op de Oosterschelde door de schepen De Onrust, en vanaf april 2013 ook op de Marezaet.

Wrakvissen

Vissen op wrakken in de Noordzee brengt het grootste loodverlies met zich mee. Het vissen gebeurt meestal vanaf een charter, soms uit kleine snelle bootjes. Lijnen raken vaak vast in het wrak of in de op het wrak verspeelde visnetten. Men gebruikt hier lood van 200 tot 500 gram. Een verlies van 1-2 stuks

per persoon per dag is laag, op een slechte dag verliezen vissers 10 stuks, soms meer. Dit gaat om ca. 300.000 kilo per jaar. Ook hier zijn alternatieven voor lood beschikbaar in verschillende materialen.

Jos Lobée is directeur-eigenaar van Modified Materials BV, een ingenieursbureau, gespecialiseerd in materiaalkennis en productontwikkeling. Modified Materials is mede initiatiefnemer en penvoerder van het Kader Richtlijn Waterproject 'Alternatieven voor lood gebruikt door sportvissers'. Q-Baits en Modified Materials produceren loodalternatieven.